

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Kleuterschool te MERKSEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 48322

Instelling Vrije Kleuterschool

Directeur Cristel KEUSTERMANS

Adres Stella Marisstraat 3 - 2170 MERKSEM

Telefoon 03-645.31.30

Fax 03-645.83.11

E-mail groenendaal.ks@scarlet.be

Website www.groenendaal.be

Bestuur van de instelling VZW KOR Merksem

Adres Noorderlaan 108 - 2030 ANTWERPEN

Scholengemeenschap JOVIGROJO

Adres Stella Marisstraat 3 - 2170 MERKSEM

CLB Vrij CLB De Wissel Antwerpen

Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het opvolgingsbezoek 22-05-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 22-05-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 22-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Yvan AMEYE

Teamleden Dirk VAN DEN BOSSCHE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	4
3.2 Inbreuken op de regelgeving	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	9
5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 22-04-2014 tot 25-04-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 25-04-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands

- de regelgeving

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven met de kleuters de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate na. Ze zorgen binnen een geïntegreerde themawerking voor een gevarieerd aanbod aan taalactiviteiten. Ze waken erover dat de verschillende domeinen van het leergebied evenwichtig aan bod komen. Formele schoolafspraken op basis van het leerplan creëren een gestructureerde taalleeromgeving met doelgerichte activiteiten en ondersteunende ontwikkelingsmaterialen.

Curriculum	Uit de planningsdocumenten, de klaspraktijk en de klasinrichting blijkt dat de
Onderwijsaanbod	kleuteronderwijzers voldoende inspanningen leveren om de ontwikkelingsdoelen na te streven en het leerplan hierbij toe te passen.
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	In samenwerking met de pedagogische begeleiding bestudeerde het team van
<i>Evenwichtig en volledig</i>	de kleuterschool de visie op goed taalvaardigheidsonderwijs in relatie tot het
<i>Samenhang</i>	leerplan. De verkenning van de leerplandoelen bracht vernieuwing en meer
<i>Brede harmonische vorming</i>	doelgerichtheid in de werking. De kleuteronderwijzers gebruiken naast het
<i>Actief leren</i>	leerplan een werkinstrument van de onderwijskoepel als referentiekader voor
	de planning en de voorbereiding van het onderwijsaanbod. Ze ordenen de
	activiteiten volgens ontwikkelingsaspecten en selecteren leerplandoelen bij de
	voorzien lesactiviteiten. De verschillende domeinen van het leergebied
	Nederlands komen geïntegreerd aan bod bij ontwikkelingsondersteunende
	activiteiten, zelfstandig spel, momenten van exploratie en
	ontmoetingsmomenten. Op basis van de planningsdocumenten brengt de
	directeur het aanbod van de verschillende domeinen in kaart om een
	evenwichtig onderwijsaanbod te bewaken en indien nodig bij te sturen. Voor
	het schoolteam vormt het nog een uitdaging om het onderwijsaanbod meer
	nauwgezet in kaart te brengen om effectief te garanderen dat alle
	leerplandoelen in voldoende mate aan bod komen.

De thematische aanpak binnen een rijke klasinrichting met uitdagende en uitnodigende speelleerhoeken biedt aan de kleuters ruime kansen om zowel intentioneel als incidenteel te leren. In alle klassen gaat er bewust veel aandacht naar taalverwerving binnen een veilig klasklimaat. Door hoekenverrijking, een aanbod van gevarieerde boeken, prenten, foto's, concrete materialen en ondersteunende attributen accentueren en verlevendigen de kleuteronderwijzers het thema. Hierdoor creëren ze voor de kleuters mogelijkheden om zich optimaal in te leven. Ze denken hierbij na over het taalaanbod en gaan op zoek naar functionele woordenschat. Samenspel en een open vraagstelling ontlokken een actief taalgebruik bij de kleuters en stimuleren de interactie tussen de kleuters. Via betekenisvolle, functionele taalactiviteiten en gevarieerde vormen van voorlezen en vertellen werken de kleuteronderwijzers doelgericht aan de taalontwikkeling van de kleuters. Er zijn nog groeikansen door hierbij bewuster rekening te houden met de fasen van woordenschatverwerving en de streefwoordenschat doelbewust in verschillende contexten aan te bieden.

De kleuteronderwijzers stimuleren de ontluikende geletterdheid van de kleuters door geïntegreerd in betekenisvolle lees- en schrijfactiviteiten aandacht te besteden aan de functie van geschreven taal, door op een speelse manier het fonologisch bewustzijn te stimuleren, door gebruik te maken van stappenplannen en visuele voorstellingen van de werkelijkheid in de vorm van foto's, tekeningen en pictogrammen, door op gevarieerde manieren boeken aan te bieden. De aandacht voor het aanbod van een geletterde omgeving geïntegreerd in de klasinrichting heeft nog groeipotentieel.

Binnen gevarieerde thema's stemmen de kleuteronderwijzers het onderwijsaanbod af op het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Op schoolniveau maakten ze afspraken om een gradueel opgebouwd onderwijsaanbod over de verschillende leeftijdsgroepen heen te verzekeren. Ze voorzien in een doorgaande lijn voor de aanwezige kalenders en pictogrammen. Ze maakten afspraken over de inhoudelijke invulling van terugkerende thema's en de verticale samenhang van bepaalde speelleerhoeken. Ze gebruiken een gradueel opgebouwd overzicht met een aantal aan te leren begrippen waarbij ze in elke themaplanning systematisch enkele begrippen als streefwoordenschat opnemen. Binnen de leeftijdsgroepen voorzien de meeste kleuteronderwijzers geregeld in een gedifferentieerd aanbod. De verankering van de gemaakte afspraken in het schoolwerkplan ondersteunt een transparante en gelijkgerichte pedagogisch-didactische aanpak en verzekert de continuïteit in de werking.

De kleuters krijgen ruime kansen tot actief en zelfstandig leren. De meeste kleuteronderwijzers hanteren een interactieve begeleidingsstijl waarbij ze via gerichte interventies op natuurlijke wijze met de kleuters in dialoog gaan en doelgerichte interactiekansen tussen kleuters onderling uitlokken en ondersteunen. Het kleuterteam werkt intentioneel aan een krachtige taalleeromgeving waarin de kleuters voldoende uitdagingen en stimulansen krijgen om hun luister- en spreekvaardigheid en ontluikende geletterdheid actief te ontwikkelen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement
Onderwijstijd

Het kleuterteam heeft stappen gezet om de onderwijspraktijk te vernieuwen en het klasmanagement af te stemmen op een vorm van kleuteronderwijs die meer hedendaags is. De kleuteronderwijzers besteden aandacht aan de ontwikkeling van de zelfsturing van de kleuters. Ze laten ruimte voor inbreng van de kleuters en geven de kleuters kansen om zelf verantwoordelijkheid op te nemen om taken uit te voeren. Enkel bij de oudste kleuters gebeurt dit ook aan de hand van een keuzebord. Homogene en heterogene groeperingsvormen stimuleren spontane en coöperatieve leerkanalen.

De kleuteronderwijzers reflecteerden kritisch over het gebruik van de onderwijstijd. De tijd die ze besteden aan overgangsmomenten en routines is ingekort. De jongste kleuters slapen enkel tijdens de middagpauze zodat ze in de namiddag het educatieve aanbod niet missen. Op deze manier respecteert de school de regelgeving met betrekking tot het recht op 28 uur onderwijstijd.

Het schoolteam heeft de invulling van de SES-lestijden (sociaal economische status) herbekeken. Het maakt de keuze om een aantal lestijden te blijven gebruiken voor de organisatie van kleinere klasgroepen die meer kansen bieden voor gerichte ondersteuning van de kleuters. Daarnaast wendt het schoolteam SES-lestijden aan zodat de 'vlinderjuffen' additionele ondersteuning kunnen bieden op kindniveau. De resterende lestijden maken gestructureerd overleg tussen leerkrachten mogelijk en wendt het zorgteam aan voor de werking op schoolniveau.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De kleuteronderwijzers beschikken over een rijk assortiment aan spel-, ontwikkelings-, exploratie- en verkleedmaterialen. Het materiaalenaanbod is gevarieerd en uitdagend en biedt de kleuters rijke leer- en ontwikkelingskansen. De kleuteronderwijzers verrijken doelgericht de speelleerhoeken binnen de thema's. In de aantrekkelijke boekenhoeken zijn gevarieerde boeken en diverse leesmaterialen aanwezig die kaderen binnen het behandelde thema.

Het gebruik van audiovisuele media om het onderwijsaanbod te verlevendigen met het oog op talige prikkels, heeft nog groeikansen.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers volgen de ontwikkeling van de kleuters op vanuit observaties, die ze koppelen aan de verschillende ontwikkelingsaspecten volgens een koepeligen referentiekader. De observaties van de kleuteronderwijzers krijgen een plaats in het kindvolgsysteem. Er is geen doelgerichte afstemming tussen deze observaties en de vooropgestelde leerplandoelstellingen in het onderwijsaanbod. Dit bemoeilijkt een gerichte bijsturing van het onderwijsaanbod en een doelgerichte leerbegeleiding. Het kindvolgsysteem heeft vooral een signaalfunctie, gericht op een eventuele verdere analyse van de ontwikkelingsproblemen in samenwerking met het zorgteam. Voor de opvolging van de taalontwikkeling van taalzwakkere kleuters ontwikkelde het zorgteam een observatie-as die de eigen evolutie van een kleuter in beeld brengt. Deze evaluatie geeft aanleiding tot een leerlinggerichte bijsturing volgens het ontwikkelingsniveau en de noden van de kleuter.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Om de voortgang van de kleuters na te gaan, maken de kleuteronderwijzers van de oudere kleuters naast de observaties ook gebruik van gestandaardiseerde tests. Deze testresultaten leiden tot diverse interventies binnen de brede basiszorg of de verhoogde zorg. De kleuteronderwijzers en de zorgleerkrachten hanteren een positieve begeleidingsstijl waarbij de aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters sterk op de voorgrond komt. De kleuteronderwijzers investeerden in initiatieven om de betrokkenheid van de kleuters te stimuleren. Hun inspanningen om het hoekenaanbod te verrijken en sterker af te stemmen op het actuele thema vormen een hefboom en een stimulans voor de talige ontwikkeling van de kleuters. Door met de kleuters mee te spelen en in de verschillende hoeken het spel van de kleuters te begeleiden, bevorderen ze hun leerproces. Ze hebben hierbij oog voor een open vraagstelling, interactiekansen en een rijk taalaanbod. Een gerichtere mediëring aansluitend bij de woordenschat van de kleuters en gerichte feedback om de taalontwikkeling van de kleuters extra te stimuleren, heeft nog groeikansen. Voor kleuters met talige noden vormen de observatiegegevens de basis van de zorgwerking. Deze kleuters krijgen op bepaalde momenten extra ondersteuning van de klasleerkracht of de zorgleerkracht. Het verbeteringstraject bracht een sterke groei met zich mee op het vlak van de zorgwerking. Door de opbouw van expertise voorziet het zorgteam in de ondersteuning van een adequate leerbegeleiding van taalzwakkere, anders- en meertalige kleuters.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Samen met de pedagogische begeleiding werkte het schoolteam een globaal actieplan uit voor de optimalisatie van het leergebied Nederlands. Gevisualiseerd in een 9-veld stelde het doelen voorop op leerling-, leerkracht- en teamniveau. Het schoolteam besteedde hierbij aandacht aan de verdieping van inzichten, de verhoging van leerkrachtcompetenties en de versterking van gelijkgericht handelen. Het beschikt momenteel over afspraken, procedures, instrumenten en middelen die het onderwijsleeraanbod en –proces stroomlijnen. Het heeft tussentijds de effecten van het verbetertraject op leerkrachtniveau onderzocht en geëvalueerd, bijstellingen geformuleerd en een keuze gemaakt van prioritaire werkpunten.

Alle teamleden volgden de voorbije jaren zowel individuele als teamgerichte nascholingsactiviteiten en andere professionaliseringsinitiatieven om de eigen deskundigheid te versterken. Via hospiteren en uitwisselings- en reflectiemomenten kregen de kleuteronderwijzers kansen om van en met elkaar te leren. De structurele overlegmomenten geven tijd en ruimte om afspraken te verankeren, praktijk- en succeservaringen te delen en te leren van elkaar.

Dankzij het begeleidingsplan en de nauwgezette opvolging ervan, slaagde het schoolteam erin de tekorten uit het vorige doorlichtingsverslag weg te werken. De gerealiseerde kwaliteitsverbetering is opvallend herkenbaar in de klaspraktijk.

Het schoolteam verdient waardering voor het geleverde werk. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat het positieve ontwikkelingsproces dat de teamleden doormaakten ook de toekomstige schoolwerking gunstig kan beïnvloeden en de onderwijskwaliteit blijvend kan verzekeren.

3.2 Inbreuken op de regelgeving

Voldoet

De school werkte de tekorten ten aanzien van de overige regelgeving weg.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs**.

5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Yvan AMEYE de inspecteur-verslaggever	Cristel KEUSTERMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	